

---

4 september 2010

Nr. 404

VREDESWEEK 18 – 26 september

www.vredesweek.nl

Bulletin van de parochie van O.L. Vrouw ten Hemelopneming te 's-Gravenzande

Pastor:

Pastoraal werkster mw. M. Lommerse tel. 06 11374900
e-mail adres: marijolommerse@xs4all.nl
Pastoraal werker pastor R. Dits tel. 06-16822267
e-mail adres: pastordits@gmail.com

Parochiebestuur

vice voorzitter dhr. J. Verhagen, Multatulistraat 15, 2692 BC tel. 421255
secretaris mw. L. de Deyne, Naaldwijkseweg 217, 2691 PT tel. 416517
penningmeester mw. A. Bol, Meerkoet 56 tel. 418942
gemeensch.opbouw mw. J. Mulder, Valkenierstraat 84, 2694 BP tel. 415100
liturgie mw. M. van Ruyven, Sweelincklaan 82, 2692 BE tel. 418131
catechese dhr. H. Riekert, Blamanstraat 12, 2692 DL tel. 420559
lid onderdelen communicatie en structuur
dhr. J.H.J. van den Enden, Regulierenstr. 15, 2694BA tel. 420132
diaconie vacature

contactpersoon bezorgers Hoeksteentjes : mevr. J. Smit, tel. 416610

parochiesecretariaat

Adres : Iepstraat 1, 2691 EX
geopend: maandag, woensdag en vrijdag van 9.30 - 11.30 uur.
E-mail : info@rksgravenzande.nl
Telefoon : 0174 - 419162
Postbank : 324700 t.n.v. r.-k. parochie O.L.Vrouw ten Hemelopneming te
's-Gravenzande, o.v.v. Kerkbijdrage
Rabobank : 13.53.05.357 t.n.v. r.-k. parochie O.L.Vrouw ten Hemelopneming
te 's-Gravenzande, o.v.v. Kerkbijdrage

redactie Hoeksteentjes

Adres : Diamant 16, 2691 SV, tel. 415616; kruythof@kabelfoon.nl
Iepstraat 1, 2691 EX, tel. 419162 of e-mail, zie secretariaat

www.hqmp.nl www.dehoeksteen.org

PASTORAAL WOORD

Thuiskomen of thuis gebleven?

De vakantietijd is ten einde, de scholen zijn weer van start gegaan. Ik hoop dat de mensen die op reis zijn geweest een leuke periode van ontspanning en rust hebben meegemaakt. Ik hoop dat de kinderen heerlijk hebben gespeeld en vrienden hebben gemaakt, dat de ouders tijd voor elkaar hadden en zo ook aan hun relatie hebben gewerkt.

Ik hoop dat de spreekwoordelijke accu is opgeladen, hoewel dat niet vanzelfsprekend is. Op de radio hoorde ik namelijk een psycholoog vertellen dat veel mensen het psychisch juist moeilijk hebben na de vakantie. Er zijn na de vakantieperiode ook veel meer gevallen van 'burn-out'. En waarom? Omdat juist de vakantiereis veel psychische spanning geeft, thuis blijven geeft blijkbaar meer rust. Als ik dat hoor, dan denk ik gelijk aan Jezus die de gelijkenis vertelt van de verloren zoon. Een zoon gaat op reis met zijn deel van de erfenis. Hij leeft losbandig en het geld jaagt hij erdoor. Toen kwam er hongersnood en hij leed honger, hij moest varkens gaan hoeden en zelfs met de varkens mee eten. In Lucas staat: 'toen kwam hij tot zichzelf'. Volgens mij zat de zoon ook in de put, maar in die dagen noemde men dat nog niet een 'burn-out'. De zoon trok zichzelf uit het psychische dal en ging naar huis, naar de vader waar hij zeer welkom was. Bij de Vader zijn wij immers allemaal welkom en zo is iedereen welkom aan Zijn tafel. Maar naast die ene zoon vertelt Jezus ook over die andere zoon die thuis bleef, hij bleef bij de vader. En die zoon was kwaad, heel kwaad omdat er feest gevierd werd voor die verloren zoon, terwijl zijn vader hem nooit liet feestvieren. Hij was dus jaloers op de teruggekomen zoon.

En wat vindt u: 'Mag die zoon jaloers zijn?' Er zijn immers genoeg mensen in onze omgeving die niet op vakantie gaan. Er zijn mensen die door lichamelijke ongemakken niet op reis kunnen, of mensen die alleen zijn komen te staan en niet alleen op vakantie willen gaan. En er zijn mensen die onvoldoende financiële middelen hebben voor een vakantie of die in de zomer juist hard moeten werken, de tuinbouw kan immers niet even stil worden gelegd. Sommige mensen willen dus graag op vakantie, maar het is gewoon niet mogelijk om te gaan. Ik hoop dat deze thuisblijvers toch een beetje vakantieplezier krijgen door te genieten van de vakantie verhalen van de vakantiegangers. Misschien dat de vakantiegangers hun verhalen met de thuisblijvers kunnen delen, zodat het voor hen ook een beetje vakantie is. En ik hoop dat iedereen zich weer welkom voelt als de Vader ons roept aan Zijn tafel.

Samen met pastor Lommerse nodig ik u hiervoor van harte uit.

pastor Dits

VIERINGEN EN DIENSTEN IN DE KOMENDE TIJD

Voorgangers: onder voorbehoud

zaterdag 4 september   **geen viering**

zondag 5 september   **23ste week door het jaar**   **Startweekend**

09.30 uur   : woord- en communieviering

Voorganger   : pastor M. Lommerse

Koor : alle koren
Misdienaars : Anthony Tran en Matthijs Jansen
Intenties : Rina Vringer-Smeele
              Steeff van Winden
              Pater Leo van Marrewijk
              Pater Theo van Rijn
              Pastoor Jan van Mastwijk

dinsdag 7 september

09.00 uur : viering in de dagkapel

zaterdag 11 september

19.00 uur : eucharistieviering
Voorganger : pastor E. van Waasdijk
              volkszang en organist L. Bouma
Misdienaars : Lida Torn en Yvonne Tran
Intenties : pater Leo van Marrewijk
              Steeff van Winden

zondag 12 september   24ste week door het jaar

09.30 uur : Volt-viering
Voorgangers : team Poeldijk
Koor : parochiekoor
Intenties : pastoor Sikkink
              Overleden familie Wubben-van Uffelen
              Pater Leo van Marrewijk
              Krien van Winden
              Steeff van Winden

dinsdag 14 september

09.00 uur : viering in de dagkapel

zaterdag 18 september   geen viering

zondag 19 september   25ste week door het jaar   Vredesweek

09.30 uur : eucharistieviering
Voorganger : pater J. Bentvelzen
              volkszang
Misdienaars : Robbie Torn en Matthijs Jansen
Intenties : Annie de Winter-Kolmer
              In liefdevolle herinnering aan Gerard Zuiderwijk
              Steeff van Winden

dinsdag 21 september

09.00 uur : viering in de dagkapel

zaterdag 25 september

19.00 uur : eucharistieviering
Voorganger : pastor E. van Waasdijk
volkszang
Misdiens : Pascal en Joyce v.d. Meer
Intentie : Steef van Winden

zondag 26 september 26ste week door het jaar

09.30 uur : woord- en communieviering
Voorganger : pastor R. Dits
Koor : Cantamus
Misdiens : Johnny Tran en Jimmie Bui
Intentie : Steef van Winden

dinsdag 28 september

09.00 uur : viering in de dagkapel

zaterdag 2 oktober Wereldmissiedag voor de kinderen Collecte

19.00 uur : eucharistieviering
Voorganger : pastor E. van Waasdijk
Koor : parochiekoor
Misdiens : Lida en Robbie Torn
Intenties : Rina Vringr-Smeele
Steef van Winden

zondag 3 oktober 27ste week door het jaar

09.30 uur : gezinsviering
Voorganger : pastor E. van Waasdijk
Koor : kinderkoor
Misdiens : Yvonne en Anthony Tran
Intentie : Steef van Winden

dinsdag 5 oktober

08.45 uur : rozenkransgebed in de dagkapel
09.00 uur : viering in de dagkapel

zaterdag 9 oktober

19.00 uur : jongerenviering
Voorganger : pastor A. Vijftigschild
Koor : jongerenkoor
Misdienaars : Johnny Tran en Jimmie Bui
Intentie : Steef van Winden

zondag 10 oktober 28ste week door het jaar

09.30 uur : woord- en communieviering
Voorganger : pastor M. Lommerse
Koor : parochiekoor
Intenties : Jan Persoon
Steef van Winden

dinsdag 12 oktober

08.45 uur : rozenkransgebed in de dagkapel
09.00 uur : viering in de dagkapel

*N.B. Iedere zondag en dinsdag is er na de viering
gelegenheid tot koffie drinken.*

UIT DE PAROCHIEAGENDA

Woensdag 8 september

20.00 uur: bestuursvergadering (vergaderruimte)

donderdag 9 september

19.45 uur: ouderavond vormelingen (kerk)

donderdag 16 september

19.00 uur: voorbereiding begeleidende ouders vormelingen (verg.ruimte)

woensdag 22 september

13.00 uur: bingomiddag 'de Zonnebloem' (barzaal)

donderdag 23 september

19.00uur: 1ste stapavond vormelingen

woensdag 29 september

uiterste inleverdatum kopij Hoeksteentjes

donderdag 30 september

19.00 uur: 2de stapavond vormelingen

woensdag 6 oktober

19.45 uur: doopgespreksavond (vergaderruimte)

donderdag 7 oktober

19.00 uur: 3de stapavond vormelingen

zaterdag 9 oktober

10.00 uur: diocesane misdienaarsdag in Rijswijk

woensdag 13 oktober

20.00 uur: bestuursvergadering (vergaderruimte)

donderdag 14 oktober

19.00 uur: 4de stapavond vormelingen

**DOOR HET H. DOOPSEL IS IN ONZE PAROCHIE-
GEMEENSCHAP OPGENOMEN:**

op 15 augustus 2010

Chelsey dochter van Ed en Marian van Ruijven-Kouwenhoven,
Heliotroop 36.

Wij wensen Chelsey, dat zij mag opgroeien tot een gelukkig mens binnen de warme kring van haar familie en vele anderen.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Na de vakantieperiode komt ook het kerkelijk leven weer op gang. De koren repeteren weer en de diverse werkgroepen zijn al weer druk bezig. Wij gaan na de vakantie weer starten met het traditionele startweekend. Alles draait weer zoals vanouds. Maar het is niet als vanouds. Het pastoraal team is nog steeds onderbemand en ook met de ondersteuning van emeriti is het niet altijd mogelijk alles goed in gevuld te krijgen. Wij zien hoe kwetsbaar het soms is, met name onlangs bij het overlijden van pater Van Marrewijk. Wij missen daarmee weer een goede voorganger.

Het bestuur wil in deze haar waardering uitspreken voor ons pastorale team: Marjo Lommerse en Ronald Dits. Zij blijven er voor gaan, terwijl het op dit moment niet bepaald gemakkelijk is.

Daarnaast willen wij ook veel waardering uitspreken aan alle vrijwilligers van onze parochie. Sinds het overlijden van pater Theo van Rijn waait er een goede geest door onze parochie. De handen worden uit de mouwen gestoken, 's-Gravenzande laat zien waar het voor staat.

Laten wij het startweekend dan ook aanpakken om er weer een goed en mooi kerkelijk jaar van te maken. De toekomst van onze kerk hebben wij met name zelf in handen!

Namens het parochiebestuur
Hans Verhagen

BERICHTEN VAN HET SECRETARIAAT

De nieuwe missie-zendingskalender met als thema 'Reiken naar het licht' is eind september weer te bestellen. De kalender wordt versierd met dertien platen van kunstwerken waar milieu en samenleving in Afrika centraal staan. De kunstwerken zijn van de hand van de Nigeriaanse kunstenaar Tony Nwachuku. Achter in de kerk zal op de tafeltjes een inlijsting met intekenlijst. De prijs van de kalender is € 8,-.

EEN NIEUW PASTORAAL JAAR

Na een welverdiende vakantie staan wij weer met frisse moed klaar voor de start van een nieuw werkjaar. Scholen, verenigingen en werkgroepen zijn inmiddels begonnen.

Wij beginnen het jaar zonder een priester in het pastorale team van de HGMP. Maar met inzet van 2 pastoraal werkers en de vele vrijwilligers binnen onze parochies zal het zeker lukken om het werk voort te zetten.

Tijdens de viering op zondagmorgen 5 september om 09.30 uur willen wij Gods zegen vragen voor het komende jaar. Het thema van de viering is: 'Zo doen wij het samen'. Wij lezen die dag uit de schrift Lucas 14, 25-35 *Het volgen van Jezus*.

Voorganger is pastor Marjo Lommerse. De gezamenlijke koren geven hun medewerking. Wij zouden het fijn vinden als ieder die parochie-betrokken is erbij zou zijn.

Na de viering is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten tijdens een kop koffie, thee en een glaasje.

Werkgroep Startzondag

IN MEMORIAM PATER LEO VAN MARREWIK

Op 3 augustus is pater Leo van Marrewijk overleden. Hij werd geboren op 4 februari 1933 als zesde zoon in een gezin van 10 jongens, dat woonde aan de Hollewating in Kwintsheul.

In september 1945 is hij met zijn studies begonnen op het kleinseminarie van de Priesters van het H. Hart (juvenaat H. Hart van Bergen op Zoom). Hij heeft zijn eerste geloften afgelegd op 8 september 1952 en is priester gewijd op 22 december 1957. Reeds het jaar daarop vertrok hij naar Chili, waar hij docent werd aan

het Instituto Sagrado Corazón in San Bernardo. Student, leraar, pastor, aalmoezenier van de scouting, hij was alles tegelijk. Van 1971 tot 1986 was hij rector van het instituut; daarna werkte hij op het college San Juan Evangelista in Santiago en vervolgens, na een 2-jarige studie moraaltheologie, gaf hij college aan de universiteit in Santiago. Met hart en ziel heeft hij zich in het onderwijs, in het pastoraat en als bestuurder zeer verdienstelijk gemaakt.

In 2008, 75 jaar oud, 50 jaar priester en bijna 50 jaar in Chili keerde hij terug in Nederland. Vanuit de communiteit van het St. Jansklooster in Den Haag verleende hij in het Westland pastorale assistentie. Pater Van Marrewijk ging dan ook met veel plezier voor in de vieringen in onze parochie. De wijze waarop hij voorging, met name zijn duidelijke wijze van preken, werd door velen zeer gewaardeerd.

Sportief al hij was ging hij iedere ochtend bij Kijkduin in zee zwemmen. Op 3 augustus zag een andere zwemmer een hoopje kleren liggen en alarmeerde de politie. Toen deze arriveerde, leefde pater Van Marrewijk nog, maar onderweg naar het ziekenhuis is hij alsnog gestorven.

Moge hij nu zijn bij zijn Schepper en moge hij rusten in vrede.

DE WERKGROEP DOOPVOORBEREIDING

Na de doopviering van 15 augustus hebben wij afscheid genomen van Ilonka Overkleef. Door drukte in gezin en werk heeft zij besloten te stoppen met de doopvoorbereiding. Zij ontving uit handen van Herman Riekert (taakveld cate-

chese) een bloemetje en een boekenbon als dank voor haar inzet en enthousiasme de afgelopen zes jaar. Ilonka, nogmaals bedankt!

In Harriët Goossens is, voorlopig voor een jaar, een opvolgster gevonden. Zij is al enige tijd bekend met de doopgroep door het opluisteren van de doopvieringen met haar orgel- en pianospel.

Harriët, succes en veel werkplezier!

Anja Borsboom

DOOPDATA en GESPREKSAVONDEN

De volgende data zijn in onze kerk gepland voor de a.s. doopgesprekken en doopvieringen:

<u>doopgesprek</u>	<u>doopviering</u>
woensdag 6 oktober	zondag 17 oktober
woensdag 8 december	zondag 19 december

VORMSEL

Na een fijne vakantie gaan wij weer er fris tegen aan.

Op donderdagavond **9 september** om **19.45 uur** zullen wij in de kerk een informatieavond organiseren over het vormsel.

Deze informatieavond is bedoeld voor ouders/verzorgers.

De jongeren die naar het middelbaar onderwijs gaan zien wij op donderdagavond **23 september** van **19.00 uur** tot **20.30 uur** in de kerk.

Ben je verhinderd deze avond, dan ben je natuurlijk de tweede avond welkom.

Heb je geen uitnodiging ontvangen, ook jij bent van harte welkom.

Zijn er nog vragen, mail deze dan naar:

info@rksgrazvandezande.nl

Wij zien de ouders/verzorgers op 9 september

Wij zien de jongeren 23 september

Vriendelijke groeten,

De werkgroep vormsel en het pastoraal team.

JUMP

Voordat wij het afgelopen seizoen afsloten en ook voor tienergroep JUMP de zomerstop in zicht kwam, zijn wij met elkaar bij de Blauwe Zusters in Kijkduin langs geweest. Daar hebben wij mogen zien hoe zij vandaag de dag leven. Zij vertelden ons over hun roeping en de congregatie. Het was gaaf om te zien hoe toegewijd deze jonge zusters zijn. Wij hebben met elkaar een leuke avond gehad, waar wij alle vragen konden stellen die wij hadden over het leven van de zusters. Na met elkaar in gesprek te zijn geweest kregen wij een rondleiding in hun verblijf. Vervolgens gingen wij met z'n allen en ja, ook de zusters, naar het strand om even uit te waaien, een spel te doen en heerlijk te genieten van de zon en een ijsje. Het was een gezellige en bijzondere avond!

Ben jij tussen de 12 en 17 jaar en lijkt het je ook zo gaaf om deze avonden mee te maken? Kom dan gerust een keer langs!

Wanneer: elke eerste woensdag van de maand van 19.00 tot 21.00 uur.

Waar: in het parochiezaaltje van Honselersdijk.

De eerstvolgende keer zal dus op woensdagavond 6 oktober zijn. Tot dan!

Voor meer informatie: mail naar tiengroepjump@live.nl

DOORBROKEN MUREN EEN DAVEREND SUCCES

Met ca. 1300 bezoekers is op zondag 11 juli op een zonovergoten Marktplein 'De Beuk Erin' gegaan. Letterlijk én figuurlijk werden tijdens de jaarlijkse braderiedienst de interkerkelijke muren doorbroken, waardoor, in handen van ds. Schoonenberg en ds. Dierx in de loop van de ochtend steeds duidelijker werd, dat – ook al hebben wij onze eigen gewoonten en gebruiken – wij uiteindelijk geloven in dezelfde God en daardoor met elkaar verbonden zijn.

De opbrengst van de collecte is bestemd voor de hulp, die diverse 's-Gravensandse jongeren dit jaar via Stichting Hulp Hongarije en Oekraïne zullen gaan bieden aan de jeugd in Oekraïne. Ook namens hen danken wij u voor uw gulle gaven.

Voor een fotocompilatie van de dienst en voor overige informatie verwijzen wij u naar onze website www.braderiedienst.nl

Wij kijken terug op een zéér geslaagde interkerkelijke openluchtdienst, welke mede tot stand is gekomen door de fantastische ondersteuning van de Gemeenschap van Kerken 's-Gravensande, de Middenstandsvereniging, en diverse winkeliers en instellingen en niet te vergeten.... Alle vrijwilligers die achter de coulissen, maar óók op de voorgrond een 'steentje' bijgedragen hebben aan de achtste braderiedienst!

EINDE SEIZOEN CANTAMUS!

Als afsluiter van het seizoen wordt er altijd wat gezelligs verzonnen om met elkaar te ondernemen. Soms een fietstocht, wandeltocht, jeu de boules, gourmetten, barbecue.... Maar nu hadden we iets héél speciaals!

Via Roos en John hoorden wij van een echtpaar (de a.s. schoonouders van hun zoon Coen), dat spelmiddagen verzorgt voor allerlei groepen van 20 tot 100 personen.

Wij hebben nog nooit zó gelachen!!!! Het was GEWELDIG!

Wij werden in groepjes verdeeld en moesten zo snel mogelijk allerlei vragen en puzzels oplossen, liedjes zingen, verhalen vertellen beginnend met verschillende letters....

Enfin, zij hielden ons twee en een half uur bezig en wij hebben ons geweldig vermaakt!

U ziet, lid zijn van Cantamus heeft VEEL leuke kanten!

WORD NU LID! En bel 416354 of mail: vijverberg@euronet.nl

Namens Cantamus, Ellen Vijverberg

BERICHT UIT INDONESIË

Via Harry Leermakers, medebroeder van pater Theo van Rijn, kreeg ik een bericht over de besteding van het geld dat is bijeengebracht tijdens de avondwake en uitvaart van pater Theo van Rijn.

Pastoor Romo Abi uit Indramayu heeft het geld ontvangen. Het gaat gebruikt worden voor Totoran en Dagan 2, zeer, zeer arme parochies. De ramen van de kerk in Totoran moeten vernieuwd worden, de sacristie en de kasten van de kerk moeten onderhouden worden, het pleintje voor de kerk in Dagan wordt verbeterd, zodat het gebruikt kan worden om te sporten door de omwonenden, er komt een fan of windmaker in de beide kerken, de meer armen krijgen sociale bijstand straks als de parochie Indramayu haar 50-jarig bestaan viert. Het nog resterende bedrag wordt dan gebruikt om de sociale en economische toestand van die mensen te verbeteren.

De pastoor en zijn parochiebestuur zijn in ieder geval erg dankbaar voor deze erg welkome gift. Dus hartelijk dank!

Ineke Hartman – Brabander

LET OP: IN SEPTEMBER START HET JONGERENPROJECT M25

Wat??

Wat is dat nu eigenlijk M25?

Als jij

- iets wilt betekenen voor een ander
- wilt leren organiseren
- nieuwe mensen wilt ontmoeten
- wilt ervaren hoe mensen met een geheel andere achtergrond denken, dan is M25 geschikt voor jou!!

In een groep met leeftijdsgenoten kom je eerst iets te weten over verschillende organisaties die veel betekenen voor mensen zoals ouderen, gehandicapten, verlaafden, mishandelde vrouwen en dakloze jongeren. Daarna organiseer je samen een activiteit om hulp te bieden aan een van de organisaties. Je kunt bijvoorbeeld geld inzamelen om zo cadeaus te maken en te kopen voor dakloze kinderen voor het sinterklaasfeest, bingo organiseren voor ouderen of carnaval voor gehandicapten. Natuurlijk zal er ook genoeg tijd over zijn om met elkaar iets gezelligs te doen. Je begrijpt dat zo'n jongerenproject gewoon niet kan ontbreken in het Westland!!!!

Wie??

Het jongerenproject M25 is opgezet voor jongeren in de leeftijd van ongeveer 14 tot en met 18 jaar die zich samen willen inzetten voor andere mensen.

Waar ??

Waar start M25? In de Adrianuskerk, Molenstraat 29, 2671 EW Naaldwijk

Wanneer??

Zaterdag 2 oktober om 19.00 uur zal tijdens de kerkdienst de officiële start worden gemaakt. Tussen 20.30 en 22.30 uur zijn er diverse gezellige activiteiten. Tot 23.15 uur is er gelegenheid om een lekker drankje te drinken.

Site:

Voor meer informatie kun je even kijken op: www.m25delft.nl

Hier staat wat meer informatie over M25 en de dingen die ze daar doen.

Heb je nog andere vragen of wil je nog meer informatie mail deze dan naar:

pastordits@gmail.com

stephan.ria.vanleest@gmail.com

2SERVE!

BISDOM DANKT MISDIENAARS EN ACOLYTEN MET SPECIALE DAG

Zaterdag 9 oktober 2010 zijn alle misdienaars en acolieten van het bisdom Rotterdam welkom voor een bijzondere dag in Rijswijk. Bisdom Rotterdam dankt deze jongeren voor hun inzet in de parochies van het bisdom. Het thema van deze dag is 2Serve!, hierin zit het toepasselijke woord 'dienen'.

Een paar honderd kinderen en jongeren worden in Rijswijk verwacht. Het programma begint met muziek en zang van het jongerenkoor Faith uit Oude Wetering. Daarna zijn er activiteiten in diverse workshops. Zo is er een zangworkshop, kunnen de deelnemers zich creatief uitleven rond het thema 2Serve!, en in gesprek gaan met een gevangenispastor. Een pastor die bij het Nederlandse leger werkt vertelt over vredesmissies.

Bij goed weer kan ieder zich 's middags uitleven in het onderdeel sport en spel.

De dag wordt afgesloten met een eucharistieviering, waarin mgr. A.H. van Luyn sdb voorgaat. Alle misdienaars en acolieten nemen de speciale kleding mee die ze tijdens kerkelijke vieringen dragen. De kerkbanken zullen op 9 oktober dan ook gevuld zijn met een paar honderd jonge mensen in toog en superplie.

TONEN 2000

Internationaal concours voor klassieke kamerkoren: 23 t/m 26 september.

Koren uit o.a. Georgië, Hongarije, Italië, Nederland, Polen en Slovenië verzorgen, naast de wedstrijden, diverse concerten en nemen deel aan kerkdiensten.

Dringende oproep: gastgezinnen gezocht voor 3 nachten: 24 t/m 26 september (logies en ontbijt).

Voor meer informatie en aanmelding gastgezinnen: Ine Vranken, tel 245520.

Wilt u meer weten over het festival, kijk op www.tonen2000.nl of bel het secretariaat in Naaldwijk: 06-47669300.

GEBEDSVIERING BIJ START EUROPESE JONGERENONTMOETING

Op 3 oktober 2010 wordt de Europese Jongerenontmoeting, die Taizé met de jaarwisseling in Rotterdam houdt, gestart met een gebedsviering. De viering

wordt gehouden voor iedereen uit heel Nederland die op wat voor manier dan ook betrokken is bij de voorbereidingen van de Jongerenontmoeting, maar andere belangstellenden zijn ook van harte welkom. Voorafgaand aan de viering zijn er instructies voor de vele vrijwilligers. Na afloop worden de voorbereidings-teams uitgenodigd voor ontmoeting en samenzijn. De gebedsviering wordt gehouden in de Laurentiuskathedraal, Mathenesserlaan 307 te Rotterdam, aanvang 15.00 uur. Meer informatie: www.taizeinederland.nl.

Voor groepen in en buiten de kerk is er gespreksmateriaal beschikbaar als voorbereiding en vervolg op de Europese Jongerenontmoeting. Centraal staan vragen zoals: Wat is Taizé? Wat is de Europese Jongerenontmoeting? En wat kunnen jongeren ermee in hun dagelijks leven? Het materiaal biedt de basis voor zeven bijeenkomsten, waarbij de vierde deelname aan de Jongerenontmoeting is. In de bijeenkomsten wordt kennisgemaakt met (de spiritualiteit van) Taizé door gesprek, viering en verwerkingsopdrachten. Het gespreksmateriaal is ontwikkeld door de stuurgroep Taizé Rotterdam 2010, die door de broeders van Taizé ingesteld is om de Europese Jongerenontmoeting in Rotterdam voor te bereiden. Het materiaal is te downloaden op www.jop.nl, www.jongkatholiek.nl en www.raadvankerken.nl.

De Europese Jongerenontmoeting wordt jaarlijks door de broeders van Taizé georganiseerd, steeds in een ander land van Europa. Dit jaar vindt de ontmoeting plaats van 28 december 2010 tot en met 1 januari 2011 in Rotterdam.

Meer informatie over Taizé en de Europese Jongerenontmoeting: www.taizeinederland.nl en www.taize.fr/nl.

ESTLAND

In februari j.l. bracht ik in het kader van mijn sabbatverlof een bezoek aan onze vrienden in Estland. Tijdens dit bezoek zou ik ook officieel ons humanitair project afronden en het laatste ingezamelde geld vanuit de parochies van 's-Gravenzande en Pijnacker overhandigen. Mede met uw hulp kon ik daarom op basis van het beschikbare geld de volgende ondersteuning toezeggen:

1.500 euro ten gunste van een kindersomerkamp voor kinderen uit Vaekula in de leeftijd van 8 tot 14 jaar. Al een aantal jaren ondersteunen wij de gemeente hierbij. Kansarme en weeskinderen die normaal gesproken niet met vakantie kunnen gaan, kunnen dankzij onze hulp hierdoor een aantal weliswaar bescheiden, maar heel zinvolle en ontspannen dagen doorbrengen in een somerkamp aan de kust, waarbij ook aandacht aan hun ontwikkeling wordt besteed. Zij krijgen weliswaar een bedrag aan subsidie van de gemeente (en/of provinci-

ale overheid), maar dit is te weinig om naar de kust te gaan en als ze al naar de kust kunnen gaan, dan is er geen geld meer voor activiteiten. Met dit bedrag kunnen zij zonder problemen naar het verblijf aan de kust gaan en daar met elkaar een fijn kamp hebben.

1.500 euro ten gunste van een zomerkamp voor de oudere kinderen (jongeren) uit Sõmeru.

In Sõmeru wordt op dit moment het cultuur- en sportgebouw naast het oude gemeentehuis geheel gerenoveerd. Dit gebouw is dus enige tijd gesloten. De activiteiten die daar werden georganiseerd vervullen een belangrijke rol bij de vorming van de jongeren, hebben een belangrijke sociale functie en voorkomt criminaliteit. Thans kunnen deze activiteiten vanwege de renovatie slechts gedeeltelijk elders worden ondergebracht. Na de renovatie zal dit een jeugdcentrum worden waar diverse activiteiten voor de jeugd van Sõmeru gaan plaatsvinden. Gelet op het feit dat er nu voor een aantal jongeren helemaal geen voorzieningen zijn, is dit zomerkamp georganiseerd. Ook hier: er is een bedrag beschikbaar vanuit de gemeente, maar dit is niet voldoende, immers ook hun middelen zijn beperkt, dus ook dit geld komt goed terecht.

1.000 euro ten gunste van de jeugd uit Vaekula ten behoeve van een tuinopleiding en een vormingsdag. Na toelichting door de sociaal werkster bleken ook deze activiteiten van groot belang. Het gaat hier om educatie op het gebied van de natuur en alles wat er groeit en bloeit, maar ook voor een betere bewustwording bij de jeugd, zodat zij in de toekomst zorgvuldig omgaan met de schepping. Er is veel belangstelling voor opleiding en vorming, maar er is helaas niet voldoende geld.

500 euro ten gunste van het jeugdcentrum in Vaekula waar na schooltijd – veelal jongere – kinderen worden opgevangen, zodat zij niet op straat rondzwerven en in een huiselijke omgeving elkaar kunnen ontmoeten en zinvol bezig kunnen zijn.

Op het gemeentehuis in Sõmeru bespraken wij de actuele gang van zaken in de regio en de plannen voor de toekomst. Met de burgemeester en twee van zijn medewerkers brachten wij vervolgens een bezoek aan het eerdergenoemde jeugdcentrum in Vaekula (voor de goede orde dus niet het Internaat). Tijdens ons laatste bezoek in 2008 constateerden wij dat daar nog erg veel verbouwd en aangepast moest worden, want alles was in erg slechte staat. Inmiddels is dit gebouw geheel gerenoveerd en is er een mooi jeugdhonk ontstaan met goede leiding. De hoofdleidster, een erg enthousiaste jonge vrouw, hadden wij al eerder ontmoet. Verder bezochten wij tijdens mijn bezoek de bouwplaats van het nieuwe gemeentehuis in Sõmeru, waar ik uitleg heb gekregen over de diverse faciliteiten en diensten die hier zullen worden ondergebracht. Het wordt echt een multifunctioneel gebouw met een ruim aanbod voor de inwoners. Het moet echt hun huis worden. Hiermee gaat een langgekoester-

de wens in vervulling. Men is erg enthousiast en de burgemeester houdt strak toezicht op de bouwactiviteiten. (Dezer dagen ontvingen wij juist de uitnodiging voor de opening op 3 september a.s.). Voorts bezocht ik de ons bekende scholen en heb ik geruime tijd kunnen spreken met de nieuwe jonge lutherse pastor in Rakvere. Natuurlijk ben ik ook op het u welbekende grote internaat in Vaekula geweest. Ik heb vernomen dat daar – dankzij subsidies vanuit de landelijke overheid en vanuit de Europese Gemeenschap – ook een grootscheepse verbouwing gaat plaatsvinden, zodat de kinderen straks in een hedendaags gebouw kunnen wonen en leren. Van het hoofdgebouw zal alleen het karkas blijven staan. Alles zal verder worden gesloopt en er zal zo een geheel nieuw hoofdgebouw verrijzen, waar in principe alle diensten in onder kunnen worden gebracht en wat straks up to date is voor de kinderen die daar verblijven. Tot die tijd zullen de kinderen les krijgen in bijgebouwen en zullen zij deels slapen in het weeshuis van Inju dat nu verlaten is.

Er gebeuren zichtbaar goede dingen in Estland. Net als hier hebben echter met name de kleine bedrijfjes en ondernemers, maar ook particulieren, veel last van de kredietcrisis. De grotere bedrijven en de jongeren die de mogelijkheid hadden of hebben te studeren redden het wel. Zij vertrekken naar de hoofdstad Tallinn of naar het buitenland. Maar juist degenen die in de laatste jaren iets op probeerden te bouwen, krijgen nu harde klappen. Op het gemeentehuis vertellen ze mij dat mensen zich een paar jaar geleden in de schulden staken om na de Sovjettijd eindelijk iets op te bouwen. De banken vragen nu vanwege de crisis geld terug en daardoor komen vele mensen in de problemen. Gelukkig wordt er vanuit de plaatselijke overheid alles aan gedaan om deze mensen te ondersteunen.

Beste mensen, vele jaren hebben wij vanuit de parochies in 's-Gravenzande en in Pijnacker, maar ook daarbuiten, veel mogen betekenen voor onze medemensen – jong en oud – in Estland. Er waren veel problemen. Armoede, verwaarlozing, angst, geen ontwikkelingsmogelijkheden, geen toekomstperspectief, dat was zo'n beetje de erfenis van de Sovjettijd die wij daar in de eerste jaren aantroffen. Gelukkig is er in de laatste jaren veel goeds gebeurd in Estland. Estland is thans een relatief gezond en vanzelfsprekend lid van de Europese Gemeenschap. We mogen trots zijn dat wij daar vele jaren en in vele vormen een heel klein steentje in hebben kunnen bijdragen.

Ik gedenk hier ook met dankbaarheid mevrouw Aino Friesen Kuiva. Zij was de grote animator achter het Estland project en heeft als een soort 'moeder des vaderlands' op haar eigen uitgesproken wijze, met de ondersteuning van mensen om haar heen en met hulp van de vele contacten die zij onderhield, heel veel kunnen betekenen in de ontwikkeling van haar vaderland. Ook noem ik de namen van Jan Beneken Kolmer die ook na het overlijden van Aino nog vele jaren van grote betekenis is geweest voor het project. Helaas kan dit vanwege gezondheidsredenen de laatste jaren niet meer. Ik noem tenslotte nog de na-

men van Hanneke van der Marck-Krekelberg en van Evert van der Marck, haar overleden echtgenoot, en van collega pastor Bakker. Ik denk ook met enige weemoed terug aan de jaren van inzameling en afgeladen vrachtwagens. Ik heb dat eind jaren negentig nog enkele malen mee mogen maken tot het moment dat we de bakens verzetten en onze hulpverlening een iets ander karakter kreeg. Daar is Estland u nog altijd dankbaar voor. Ik heb daarom steeds gezegd: ons project loopt ten einde, maar de vriendschap en de herinnering blijft.

Kortgeleden mochten wij zowel vanuit 's-Gravenzande als vanuit Pijnacker het allerlaatste restant geld overboeken naar Estland. Zij zeggen u / ons hartelijk dank daarvoor. Daarmee is het project Estland officieel ten einde. Wilt u op welke wijze dan ook toch nog ondersteuning verlenen aan projecten in Estland, dan kan dat natuurlijk. Wij brengen u graag in contact met de verantwoordelijke personen ter plaatse.

U allen nogmaals hartelijk dank!

Mede namens mevrouw Van der Marck, de heer Beneken Kolmer en pastoor Bakker,

Pastoor J. van der Laer

STAATSBEZOEK PAUS AAN ENGELAND EN SCHOTLAND

De Heilige Vader bezoekt van 16 t/m 19 september 2010 Engeland en Schotland voor een vierdaags staatsbezoek.

Op de laatste dag zal paus Benedictus John Henry Newman zalig verklaren. In voorbereiding op het bezoek van paus Benedictus XVI presenteerde de aartsbisschop van Westminster, Vincent Nichols, de brochure 'The Pope in the UK'. In het boekje wordt middels 10 eenvoudige vragen o.a. uitgelegd wat het katholicisme bijdraagt aan de Britse samenleving en waarom de paus tijdens zijn bezoek een ontmoeting heeft met koningin Elizabeth II. Getracht is op toegankelijke en intelligente wijze de achtergronden van de pausreis voor geïnteresseerden te verklaren. Aartsbisschop Nichols: "Het is belangrijk uit te leggen wie de paus is, zodat mensen het historische bezoek beter naar waarde kunnen schatten". De brochure, met op de omslag het officiële logo van het pausbezoek, zal verspreid worden onder parochies in Engeland, Wales en Schotland.

Veel informatie (waaronder een wekelijks aangevulde rubriek met "Papal facts") is te vinden op de (Engelstalige) site www.thepapalvisit.org.uk

GELOOFSBELIJDENIS VAN DE APOSTELEN

De liturgie van de eucharistieviering heeft tegenwoordig twee geloofsbelijdenissen ofwel credo's, waaruit op zon- en feestdagen gekozen kan worden. De kortste en eenvoudigste wordt de geloofsbelijdenis van de apostelen genoemd. De andere heet officieel de geloofsbelijdenis van Nicea (325) en Konstantinopel (381). Ze is voortgekomen uit de concilies van de 4^e eeuw en bevat enkele elementen om ketterijen van die tijd te bestrijden.

De volledige tekst van de geloofsbelijdenis van de apostelen vinden wij voor het eerst in de 8ste eeuw bij de kerkelijke schrijver en abt Pirminius. Deze belijdenis heeft talrijke, enigszins verschillende voorgangers gehad. De kerkvader Rufinus († 410) verklaart haar oorsprong. Voordat de apostelen na de nederdaling van de heilige Geest gingen missioneren, stelden zij eerst in twaalf uitspraken (sententiae) een samenvatting op van het geloof. Zo hadden zij een gemeenschappelijk houvast bij hun prediking. In een preek van de 6de eeuw komt iedere apostel aan de beurt: Petrus zei: "Ik geloof in God de almachtige Vader, schepper van hemel en aarde"; Andreas zei: "En in Jezus Christus, zijn enige Zoon, onze Heer", en zo verder. Hoewel deze verklaring legendarisch is, maakt zij toch duidelijk hoe de benamingen 'Geloofsbelijdenis van de apostelen' en 'De twaalf artikelen van het geloof' al zeer vroeg zijn ontstaan.

Opvallend in de belijdenissen is de ik-vorm, terwijl men in de liturgie als gemeenschapsviering de wij-vorm zou verwachten. De oorzaak van het gebruik van de ik-vorm is gelegen in het feit dat de belijdenissen uit de oude doopliturgie stammen. Toen was vooral de doop van volwassenen gebruikelijk, die persoonlijk het christelijk geloof konden belijden.

Toon Brekelmans
Kerkhistoricus

AANGENOMEN VADER door Huub Oosterhuis,

Gelezen voor u. Veel leesplezier! Ineke Hartman-Brabander

Deel 1 (van 7)

God wou er een week tussenuit. Schepselen zien, kijken hoe zij het maken. Hij sprak erover met Elia. "Ik leen je lange haar, je leren riem, je naam", riep hij. "Voor een week. Vind je dat goed?" "Best", zei Elia, "maar baten zal het u niet, iedereen herkent u toch". "Waar zal ik heen", riep God, "maak jij eens een plan!"

“Naar de rechter, naar de makelaar, de bloemenvrouw”, opperde Elia, “naar de mieren, het haasje, het eiland, wat wilt u?” God dacht diep na. “Ik kom er niet uit”, riep hij toen, “maak jij maar een keus”.

Elia verzond zeven brieven: ‘Gij krijgt vandaag bezoek van iemand met lang haar en een leren riem om en hij heet Elia.’ Voor iedere dag van de week verzond hij een brief.

De rechter was geen gelukkig mens. Hij had rugklachten en leed aan slape-loosheid. “Hoe denk je dat dat komt, in deze tijd”, fluisterde zijn vrouw tegen hun vrienden. Zij woonden in een huis met een statige stoep, in het noorden des lands. Een koperen trekbel kwam uit de pui. Wie eraan rukte, hoorde de galm van de galm. Diep achterin zat de rechter en tobde over het vonnis dat hij vellen moest. De postbode belde, het was een verzegelde brief. De rechter las de brief en veerde overeind. “Daar zal je het hebben”, mompelde hij, “de profeet Elia, namens God, neem ik aan. Die komt zich bemoeien met deze wereld”. Dat betekent het einde van alle rechtspraak en alle moraal, bedacht hij in een flits. Hij raadpleegde zijn vrouw, op strenge toon. “Je kunt hem toch gewoon beleefd ontvangen”, zei zijn vrouw, “en verder niets”. Toen besloten zij niet thuis te zijn. Wel schreven zij een hartelijke groet en dat het hen speet. Op zondagavond, toen het donker was, bonden zij de brief aan de bel, als een witte vlag, en lieten de rolluiken neer.

Maandagmorgen. Zou ik te vroeg zijn, dacht God, of te laat? Hij trok voorzichtig aan de bel, dat die witte vlag van papier er niet af zou scheuren. Het galmde; de rechter en zijn vrouw hielden hun adem in en hun kaken strak. Hij belde nog eens. En nog eens. Ik moet niet onbescheiden beginnen, bedacht God, die bijna de brief had gepakt en gelezen, uit nieuwsgierigheid. Maar, dacht hij op het laatste moment, wat voor de melkboer of de bakker opgeschreven is, daar heb ik vanaf te blijven.

Jammer, riep hij in zichzelf, ik had zo graag vernomen wat een rechter vindt van deze wereld. Hij belde nog een keer, maar zonder hoop, en liep onmiddellijk van de stoep af, keek nog om, en vervolgde zijn weg.

Deel 2

Het werd maandag-namiddag. God zat op een terrasje en riep om een glaasje water. Recht tegenover Café de Koning stond het perceel van de gebroeders Makelaar te Udenhout. De postbode stapte van zijn fiets. God zag hoe de brief van Elia in de bus van de gebroeders Makelaar gleed en een hevige opwinding doorgloeide hem.

Makelaar had een mooie jeugd gehad, heel anders dan de rechter. Vooral 's zondags, als tijdens de hoogmis het zonlicht door de beschilderde ramen van de dorpskerk viel en een jongensstem hoog achter zijn rug en over de gebogen ruggen van zijn vader en ooms en oudooms heen, ‘kyrie eleison’ zong of domine, domine’. Hoe hij later ook vloekte, gokte, hoereerde, dat was hem bijgebleven – ik heb een zwak voor God, zei Makelaar altijd; en dan knikte zijn jongere broer een beetje spottend en vertederd.

Tezamen bogen zij zich over de brief. “Dit is een list”, zei Makelaar, “ik kijk wel uit”. “Elia?” zei de jongste. “Als dat er niet één van boven de rivieren is, zo aan de naam te zien”. “Ik vlieg naar Cyprus, morgen”, zei de Makelaar, “ik ben trouwens al weken aan vakantie toe”.

God werd verteerd van mededogen en begrip. Hij wisselde een gulden en belde, kwartje per tik, met Elia. “Laat de zon uitbundig schijnen boven Cyprus; en als de taxichauffeurs staken, zorg dan voor een ezeltje dat hem naar zijn hotel draagt, want hij is werkelijk aan vakantie toe”.

Toen hij de hoorn op de haak had gelegd, besloot hij de volgende morgen de broer van Makelaar op te zoeken. Dat is tenminste iets, dacht hij, en ik wil wel eens zien wat een broer is, of je dan op elkaar lijkt. Want zelf heb ik geen broer, of het moest Elia zijn.

Maar de broer van de Makelaar was dan wel anders uitgevallen dan zijn broer, maatregelen had hij getroffen. Achterom lopen, stond er bij de voordeur. God liep achterom. Daar was een magazijn. Niemand te zien. Maar op de drempel van de plaatijzeren loods stond een antieke houten kist met zeven sloten. Er lag een kaartje op: voor Elia, van de gebroeders Makelaar, p.s. op dinsdag zijn wij altijd gesloten.

God hield van oud. Dit is niet gering, dacht hij, even voelen hoe glad het voelt en of hij zwaar is. Hij hees de kist op zijn schouders en langzaam wandelde hij, voorzichtig balancerend met zoveel kostbaars op zijn rug, de openbare weg op. Wat een grote kist, hij kon er zelf helemaal in, had hij het gevoel. Zo liep hij uren en uren. Het was een lichte last. Maar ik heb nog geen schepselen gezien, schoot het plotseling door hem heen. Het zit 'm in mijn lange haar, dacht hij, na weer een paar uur lopen, dat schrikt ze af. Hij kocht een schaar en als een geplukte kip vervolgde hij zijn weg. De nacht verstreek terwijl hij liep en het werd woensdag zijn derde dag op aarde.

Wordt vervolgd

✂.....

AANVRAAG VOOR MISINTENTIES

Verzoek een eucharistieviering op te dragen

voor.....

op.....

Deze intentie is opgegeven door.....tel. nr.....

De bijdrage ad € 7,00 treft u hierbij aan / is overgemaakt op girorekening nr. 324700
t.n.v. r.-k. kerkbestuur te 's-Gravenzande *)

*) doorhalen wat niet van toepassing is.

BERICHTEN UIT 'DE KREEK'

Opname

26 juli mevrouw M. Koene-v.d. Hoek, afdeling Rietgans

Met ontslag naar huis

De heer J. Zuyderwijk

Jarig in september

8 september mevrouw G.C. Witkamp-Slieker

25 september mevrouw J. Kouwenhoven

Elke vrijdag is er voor bewoners van 'De Kreek' en 'Sonnevanck' om 15.00 uur een woord- en communieviering in 'De Kreek'.

Vriendelijke groet,

Rieky Israel, tel. 0174-414200, e-mail adres riekisrael@caiway.nl

Lieve kracht

***Wie was het die de zon verzon
toen de allereerste dag begon
die sterren aanstak voor de nacht
het eerste vlokje sneeuw bedacht?***

***Wie blies de wind zijn adem in
gaf mens en dier hun wezen?
Wie schreef de teksten, welke pen
voor merels en voor mezen?***

***Je voelt als iemand huilt of lacht
of als de regens zingen,
dat zich één grote lieve kracht
verblijdt in alle dingen.***

Toon Hermans

Uiterste inleverdatum kopij: woensdag 29 september

Verschijningsdatum: zaterdag 9 oktober

Wilt u de inleverdatum in de gaten houden? Kopij die ingeleverd wordt ná de opgegeven datum zal NIET meer worden opgenomen in 'de Hoeksteentjes' van de betreffende datum.